Lapunk legközelebbi száma, a mai szent ünnep miatt, szonbaton, f. hó 18-án jelenend meg.

136. szám. Csütörtök, 1870. junius 16. X. évfolyam.

Szerkesztési iroda:
uri-utcza, Lukács-ház 9. sz. alatt balra, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:
Réthy Lipót könyvnyomdája, hová a hirdetések, előfizetési pénzek és kiadása körüli panaszok bérmentv intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:		Vidékre:	
Egész évre	12 ft	Egész évre	14 ft
Fél évre	6 ft	Fél évre	7 ft
Negy. évre	3 ft	Negy. évre	3.50.

Hirdetmények dija:
6 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 6 kr. s minden következőknél 4 kr. Bélyeg-dij külön 30 kr Nyilt-tér sora 15 kr.

Előfizetési felhivás az „ALFÖLD“ czimű politikai napilap julius—december félévi folyamára.

Lapunk iránya s tartalma sokkal ismertebb t. olvasóközönségünk előtt, semhogy azt ezuttal is bővebben fölemlitnünk kellene. Nemzeti szabadelvü politika — ez képezi kizárólagos fő irányunkat, s mellőzve a pártok érdes viszályait, csak azt támogatjuk s azért lépünk sikra, mi a magyar állam jól megfontolt érdekében, a helyzet s tényleges viszonyok figyelembevétele mellett, szükséges s elérhető.

Előfizetési feltételek:

Helyben:		Vidékre:	
3 hóra	3 ft	3 hóra	3 ft 50 kr.
6 hóra	6 „	6 hóra	7 „ — „

Az előfizetési pénzeket Bettelheim testvérek könyvkereskedése, vagy az „Alföld“ kiadó hivatalába még e hó végeig kérjük beküldeni, hogy a lapküldés akadályt ne szenvedjen.

Arad, 1870. jun. 15.

A kiadó hivatal.

A törvényhatóságok rendezése.

X.

A törvényhatósági hatáskör részletes elemzésénél a törvényjavaslat leglényegesebb elvi kérdései fejtegetve lettek, ugy hogy azok után, a mit eddig ez irányban s a bizottságok tekintetében kifejtettem, kevés mondani valóm van hátra.

A közgyülések hatásköre az eddigi törvényes gyakorlat alapján van meghatározva, helytelennek találom azonban a 435. p) pontja alatti azon szabályt: „a közgyülések hatásköréhez tartozik a felirati jog gyakorlása azon kormányrendeletekre nézve, melyeket az alispán és a polgármester a közgyülés elé terjeszt.“

A felirati jog ezen korlátozása maga ezen törvényjavaslat előbbi intézkedés eivel összeütközésben áll.

Önkormányzati jogánál fogva ugyanis a törvényt s a kormányrendeleteket a törvényhatóság saját közegei által hajtja végre (165.)

Miként lehetne tehát az alispán vagy polgármester előterjesztésétől tenni függővé, hogy a közgyülés felirati jogát gyakorolhassa? e jognak feltétlenül fenn kell állani mindazon kormányrendeletek tekintetében, melyekre nézve a bizottság e jogát igénybe venni jónak látandja.

A törvényjavaslat 47. §-a a tisztikart a közgyüléseken üléssel és szavazattal ruházza fel, s ez egészen helyesen van igy, czélszerü volna azonban, ha tisztikereset elrendelése vagy valamelyik tisztviselő hivatal vesztése forog szóban, a tisztviselő társaktól elvonni a szavazás jogát.

A törvényjavaslat azon része, mely a főispáni hatáskört szabályozza, képezte eddigelé a leghevesebb megtámadások tárgyát, holott ez intézkedések nagy részben olyanok, melyek a dolog természetéből önként folynak s a mi e határon tulment, azon igen egyszerüen lehet segiteni.

Igaz, miként a főispán állandó királyi biztosi minőséget nyert, ugyde ha ő a végrehajtó hatalom képviselője, s feladata az állami közigazgatás vezetése, a törvények és rendeletek végrehajtása felett ellenőrzőleg felügyelni, akkor neki meg kellett adni a jogot ott, a hol törvényellenes engedetlenséget vagy hanyagságot tapasztal, a közérdek oltalmára közbelépheti.

Én sem helyeslem a főispán korlátlan kijelölési jogát a tisztválasztásoknál, mert ez ellenmondása az előbb hangsulyozott önkormányzati eszmének s ellentéte az eddigi gyakorlatnak, könnyen oda vezethet, hogy a törvényhatóság nem a maga, hanem a főispán tisztviselőivel kénytelen kormányozni, miután azokat jelölheti ki, kik a főispánnak igen, de a bizottságnak épen nem kellenek.

A megyei választott tisztviselők eljárását eddigelé éppen az könnyitette meg, — hogy ők a közbizalom kifolyásai lévén, választóik — a közönség — támogatásában részesültek. —

A főispán korlátlan kijelölési joga, illusoriussá teszi a bizottság választási jogát. —

Sokkal helyesebb lenne s megközelitené az eddigi gyakorlatot is, ha a jelen törvényjavaslat által felállitani czélzott állandó választmánynyal egyetértőleg tartoznék eszközölni a főispán a kijelölést, vagy ezen állandó választmány 6-os javaslatából köteleztetnék megtenni a főispán a hármas kijelölést. —

Csak igy lenne biztositva, hogy a tisztikar jövőben is, nem a főispáni kegynek, hanem a közbizalomnak köszönheti tiszti állását. —

Czélszerütlen és veszélyes azon az 55. §-ban megállapitott intézkedés is, miként az engedetlen, vagy hanyag tisztviselő hivatalától felfüggesztetvén vagy elmozdittatván s helyébe a főispán által más neveztetvén ki, az ekként helyettesitett tisztviselők, a következő általános tisztujitásig megmaradnak állomásaikon. —

Ezen szakaszbeli elv ismét az önkormányzati esmét alterálja, — mert ám mozdittassék el az engedetlen, vagy hanyag tisztviselő, ám helyettesittessék állomása ideiglenesen a közszolgálat érdekei megóvása szempontjából a főispán által, de ezen helyettesités csak ideiglenes lehet, csak a legközelebbi közgyülésig tarthat, mert ekkor a főispánnak a felfüggesztés vagy elmozditás indokait, a közgyülésnek előterjeszteni, s a további és végleges intézkedést a közgyülés hatáskörébe hagyni mulhatlanul szükséges. —

Ezt kivánja ugy a törvényhatósági önkormányzat, mint a tisztviselői önállóság. —

A javaslat szerint a főispán szóba se áll a törvényhatósággal, midőn tisztviselőit egyenként elmozditja s mással állandóan helyettesiti, mely eljárás, nem hogy egy alkotmányos intézmény természetével, hanem az absolutismus rideg bureaukratiájával is alig férhetne meg. —

E hiányon igen egyszerüen segitve lesz, ha a főispán csak a legközelebbi közgyülésig helyettesit, s ezen eljárását indokolva, a közgyüléshez beterjesztvén, ennek áll jogában a végleges intézkedés. —

Berekesztem hosszura nyult észrevételeimet, s azon czikksorozatom elején kifejezett meggyőződésem ismétlésével, miként e törvényjavaslat némi módositásokkal felette sikerült s az akként megalkotott törvényhatóságok csak is tőlünk függ: hogy az önkormányzati eszme életerőmegtestesülései s mint hajdan ugy jövőben is védbástyái legyenek az alkotmányos szabadságnak. —

Tabajdi.

Bécs, jun. 14.

— A tegnap tartott általános választói-gyülésen az elnök kijelenté, mint programmot, hogy a népek kiegyezése az érdekpolitikának mellőzése, a konfessionalis törvényeknek kiegészitése, a valuta-reform, uj vasuti, kereskedelmi és ipartörvények leendnek szükségesek. — Az u. n. „Zehngulden-Männer“-ek egybehivott gyülése, részvéthiány miatt nem tartathatott meg.

— Mint a „Volkszeitung“ értesül, az orosz kormány, a Werndl-féle részvénytársulattal, 100,000 darab fegyver szállitása iránt szerződést kötött.

— Burghardt protestáns tescheni tanár, a bécsi államgymnasiumhoz tétetett át. Ez az első hasonló eset Ausztriában.

A „Vaterland“ szerkesztője, Perger, két hónapi nehéz fogságra, 160 frtnyi kautió-vesztés, és a 480 frt költség fedezésére itéltetett.

A tiszai vasuttársaság.

Arad, jun. 15.

(=) Ezen hazánk legtermékenyebb s a vasuti vállalatot a legkedvezőbb anyagi előnyökkel kecsegtető vidékén elterülő vonal oly kirivó hanyatlásnak indul egy idő óta, hogy kellően indokoltnak található, ha ez irányban aggodalmunknak a nyilvánosság utján is kifejezést adunk.

A tiszai vasut-vállalat, valamint vonala kizárólag magyar földön huzódik el, ugy állapota, fölvirágzása vagy sülyedése is kizárólag hazai közlekedési viszonyaink s ezáltal kereskedelmünkre is igen nagy befolyással van. Annyival meglepőbb és sajnosabb, hogy e magyar vasut igazgatótanácsa oly csaknem vétkes indolentiát tanusit évek óta saját s a részvényesek anyagi előnyei rovására, e vonat technikai s üzletvezetés tekintetében, s mai napig oly fő közegeket alkalmaz ottan, melyek tehetsége s szakképzettsége nem felel meg az általuk elfoglalt hely kivánalmainak.

Való, hogy az igazgatótanács dolga s joga meghatározni, kiket akar a vállalat vezetésére főtényezőkül alkalmazni; de azt még sem hallgathatjuk el, hogy a tiszai vasuttársaság vezérigazgatója s egyéb főbb hivatalnokai oly egyénekből állott, kik a magyar iránti határtalan gyülölettel eltelve, teljes befolyásukat csak arra használták föl, hogy magyar ember, bármily jeles szakképzettség s fáradhatlan tetterővel birt is, ott ne alkalmaztassék, vagy ha az igazgatótanácsban levő némely magyar főur protektiója folytán mégis valahogy bejutott, ugy elnyomassék, hogy kedvét elvesztve, iparkodjék a teljesen cseh, morva sat. hivatalnokokkal megrakott vállalattól szabadulni.

Ezen magyarfaló irány főképviselője eddig Schimke a tiszai vasutt. vezérigazgatója volt, s azért őszintén örvendünk, hogy ezen tisztelt ur végre a visszalépésre elhatározta magát, annyival inkább, mert tudjuk, hogy visszalépése egyik főokát a társulat igazgatóságának Bécsből Pestre áthelyezése képezi. De csalódik, ki azt hiszi, hogy távozásával a magyarellenes befolyás véget ért. Ott vannak még volt kedvenczei s örökösei, mint több közt Gruntur ai és b. Rinskopf ur, kik igen jelentékeny állást foglalnak s a hottentottát is jobban szivelhetik a magyarnál....

A társulat ügyei ferde s káros anyagi következményeket maga után vonó irányban vezetése jellemzésére számos adatot lehetne fölhozni; nem akarván azonban ezuttal erre vonatkozólag bővebben kiterjeszkedni, csak nehány tényt emlitünk föl:

A tiszai vaspálya és Arad város közt perre került a dolog, a vasut által elfoglalt földek kisajátitási dija fizetése iránt. Hogyan kerülhetett ezen ügy csak most, azaz 12 év lefolyta után szőnyegre, azt nem tudjuk, — de annyi bizonyos, hogy mind a két rész hibás lehet. A város azért, hogy — ily hosszu ideig várakozott ezen tartozás megfizetésére; a vasutitársaság pedig azért, hogy a kisajátitási és átiratási okmányokban egy ilyen hézagot oly hosszu ideig volt képes eltürni. Különben ez csak egy a sok igazgatási hibák és káros következmények közül, melyeket a most visszalépett igazgató ezen vasutnak s a részvényesek nagy kárára emlékül hátrahagyott.

Megbocsáthatlan hiba továbbá a miskolcz-pesti vasut elmulasztott kiépitése, és ezen hatalmas versenypálya keletkezésének történt lehetővé tétele. Hát még az arad-temesvári vonal iránt tanusitott közönyösség! nem bizonyitják-e, hogy a tiszai vaspálya igazgatósága vagy rosz akarat, vagy pedig tudatlanságból ezen első rangu vállalatot oda jutatta, kogy ez 2—3 virágzó év után ismét az államra nézve terhes subventionált vasutak sorába sülyedt alá.

Oly példája az egy ember káros befolyásának, mely ily mérvben alig található fel másutt, — mert nemcsak a multat tekintve, de a jövőt is, gondoskodva van arról, hogy ezen vasut még jó sokáig gyarapodásnak ne örvendhessen. Természetesen, a volt igazgatónak sikerült örökségül oly utódot maga helyébe állitni, ki az ő végzetes nyomdokait követve, e vállalatot aligha azon pontra nem fogja vinni, hogy ez utoljára is a csatlakozó vaspályák prédájává leend. — Gratulálunk az igazgató-tanácsnak, hogy ilyen stoikus nyugalommal tudja bevárni az emlitett szép jövőt.

Pedig volt és van embere ezen társulatnak, mely azelőtt is, de kivált a megváltozott viszonyok közt, ezen társulat vitalis érdekeit ismerve, hivatva leendett, hogy az igazgatóság élére állittassék. Csak hogy fájdalom ezen emberek száma ritkul, mert a cseh és morva főközegek ellenszenvével nem birván megküzdeni (szerencsétlenségükre magyarok lévén — —) inkább más vasuti társaságoknál vállalnak előnyösebb állást s fizetést, tárt karokkal fogadtatván ott. Igy legujabban a kitünő szakképzettségü s a tiszai-társulat érdekében mint aradi állomásfőnök fáradhatlanul müködött Horváth Alajos is képtelen volt a cseh főhivatalnok urak kiállhatlan modora folytán a nevezett vasuttársulat szolgálatából kilépni. — Ha nem csalódunk, az államvaspályához sokkal tekintélyesebb állás és fizetésre szerződtetett. De ha még, mint hire szárnyal, Fest Aurél felügyelő is, ki szakképzettség és ernyedetlen buzgalom tekintetében méltán a mai viszonyok közt a társulatra nézve pótolhatlannak mondható, — kilépni talál, akkor az egész tiszai vasuti vállalat megbomlásnak indul.

Bővebben szólottunk ezen tárgyról, mert hazai közügynek tekintjük azt, s nem nézhetjük közönyösen, hogy a most már subventionált vállalat élén, a pöffeszkedő bureaukraták, a volt absolutismus hagyományai (kik a magyar elem szándékos mellőzésével hirhedt Bolzano-féle Bach és Schmerling creaturákat alkalmaznak különös előszeretettel minden jobb állomásra) még tovább is sértve nemzeti öntudatunkat, tovább is folytassák egy ezen vállalat mint közérdekellenes fondorlataikat!

Emlékirat

az Arad-Pécska-Nagylak-szegedi vasut ügyében.

Azon szellemi és anyagi előnyök, melyek a vasuti gyors közlekedésből folyólag, egyeseknek ugy, mint az államoknak is a jólét forrásait nyitják meg: annyiszor, és oly fényesen vannak már kimutatva, s annyira igazolja azokat a mindennapi tapasztalás, hogy azok szükségnélküli ismétlésébe belebocsátkozni feladatunk nem lehet.

I.

Habár vannak is tagadhatlanul egyesek, kik a haladás utját torlaszokként állják el, s kik a kor intő szavára nem figyelve, a negatio teréhez mint kullánczok lapulnak oda: ma már kevés kivétellel, minden elfogulatlan gondolkozásu ember tudja és érzi azt, hogy az anyagi jólét megszerzésének ugy, — mint a szellemi felvilágosodottság terjeszkedésének egyik leghatalmasabb tényezője és eszköze, a forgalom és közlekedés.

II.

Akkor tehát, midőn mi ezen tények valóságától áthatva vagyunk; s midőn látjuk azt, hogy hazánknak minden, saját létérdekeit helyesen felfogni biró élelmes vidéke, a világ forgalmi vasuthálózattal kapcsolatban lenni akar és törekszik, nemcsak, — hanem azért, ha kell, a versenytérre is kilép. Saját vidékünk helyrajzi, statistikai és strategiai ismeretének; — továbbá termelési, ipar, kereskedelmi és üzletforgalmi erejének; — valamint nemzetközi és országos fontosságának érzetében, mi sem maradhatunk tovább tétlenül, — s összetett kezekkel nézve azt, mint ragadtatik ki kezeink közül az életszükségletek megszerzési eszközeinek eme legfőbbike!

III.

Férfias határozottsággal ki kellett tehát mondanunk azt, mikép akarjuk, hogy vasutunk legyen; — akarjuk, hogy az Aradot Szegeddel

---

Mai számunkhoz Bettelheim testvérek hirdetménye van mellékelve.

összekötendő vasut Pécska-Nagylak felé vezettessék.

Ki kellett mondanunk azt, hogy mi, — ezen ugyszólva létkérdésünkkel kapcsolatos czélunkat minden egyesitett erőnk mérlegbe vetésével, — s szükség esetén áldozatokkal is létesiteni akarjuk.

Ezt pedig tennünk kellett annyival inkább, mert miként alább kimutatni fogjuk, az országos közérdek mellettünk harczol; — s mert a csanád megyei vasuti bizottság f. é. april 24-én kelt emlékiratában az Aradról Szőnyegre tervezett vasutnak más irányát t. i. Battonya-Mezőhegyest jelölte ki.

IV.

Kétségtelen, — mert eltekintve a helyi érdekektől, nemzeti létünk érdeke, és anyagi erőnk fejlesztésének szüksége kivánja azt, — hogy az arad-szegedi vasutat, mely kelet felől az erdélyi vasut által Bukarestet s a keletet, — és innen a fekete tengert; nyugatról pedig az alföld-fiumei vasut által, az ádriai tengert a legegyenesebb vonalban kötné össze, — mielőbb ki kell épiteni.

A kérdés tehát csak az, melyik felel meg inkább a közérdeknek, a sok mindenféle irányban szétágazó nézetekből, s melyik iránynak van s lehet jövője. Az arad-battonyai, vagy pedig a pécska-nagylaki iránynak-e?

V.

Valamely vasut irányának meghatározásánál következő tekinteteknek kell számitásba jönni:

1) melyik irány egyenesebb, — tehát közelebb, — következőkép olcsóbb.

2) mily népességü községek érintetnek, s a vasut által hány ezer honpolgár közteherviselési képessége emelkedik.

3) minő kiterjedési ingatlan birtokot képviselnek a kijelölt irányban fekvő községek.

4) mily nagy azokban a termelési erő, s minő mérvben képesek azok a vasutnak szállitási anyagot szolgáltatni.

5) Van-e, s milyen azokban a gyári vagy kézmüipar; a kereskedelem, és üzletforgalom?

6) Létezik-e azoknál strategiai indok; vagy egyéb különös figyelemreméltó országos tekintet.

(Folytatása következik.)

Miletics és Stratimirovics.

A „hős" Miletics jellemzésére, közöljük Stratimirovics következő nyilatkozatát:

T. szerkesztő ur!

Azon meggyőződéstől áthatva, hogy csak a szabad sajtó és a közvélemény orvosolhatja meg azon bajokat, melyeket a sajtó visszaélései okoznak, inditva érzem magam, oltalmát egy politikai és hirlapirodalmi ..... ellen igénybe venni. Politikai tevékenységem mezején időnkint oly ellennel találkoztam, kinek elveit nem oszthattam és kinek müködését a szerb nép valódi érdekeivel megegyeztethetőnek nem tarthattam.

Ez ellen dr. Miletics Svetozár ur volt.

Én részemről loyalis fegyverrel küzdöttem ellene, az őszinte meggyőződés érveivel és azon társadalmi müveltség sorompóin belül, melyet czivilizált népeknél az ellenségek is — ha lovagias férfiak — figyelembe venni szoktak.

De dr. Miletics urnak tetszett másképen cselekedni. Ő a rágalom és valótlanság fegyveréhez nyult, hogy ez által a szerb nemzet hozzám való bizalmát megingathassa.

A mostani szerb kongressus alkalmával is e fegyverrel élt. Midőn ugyanis lemondásom indokolása fölolvastatott, ő nem átalott engem nyilvános ülésben a legaljasabban megsérteni.

Én azt tevém, mit hason helyzetben minden becsületes embernek tenni kell. Vagy a sértő szavak visszavonását követeltem, vagy pedig lovagias elégtételt.

Dr. Miletics ur nemcsak mindkettőt visszautasitotta, hanem hirlapjaiben ujabb gyaláztatásokkal fenyegetődzött.

Midőn e sorokat t. szerkesztő urnak, egyszersmind két tanum erre vonatkozó nyilatkozatát, azon kérésemmel beküldöm, miszerint azt becses lapjában közölni sziveskedjék, azon reményben is vagyok, hogy a loyalis lapoknak valamennyi szerkesztői azt utána nyomatni fogják, és nekem az által elégtételt és oltalmat nyujtanak...

Fogadja stb.

Ujvidék, 1870. jun. 9-én.

Sztratimirovics György,
orsz. képviselő.

Nyilatkozat.

Mi alólirottak, Stratimirovics György tábornok s m. országgyülési képviselő ur által megkérve és felszólitva, hogy nevében dr. Miletics Svetozár urtól elégtételt kérjünk, azon becsületsértő nyilatkozataért, melyet folyó évi május 16—27-én a szerb congressus nyilvános ülésében tett, melylyel Stratimirovics tábornok ur személyes becsületét megtámadta, — kötelezve érezzük magunkat, miután megbizásunknak eleget tettünk, annak eredményéről a következőkben számot adni.

A mai délelőtt folyama alatt felkerestük dr. Miletics urat saját lakában Karlovitzán, és őt otthon találva, rövid szavakkal megismertettük látogatásunk czéljával, s egyszersmind felszólitottuk, hogy vagy ama becsületsértő nyilatkozatát a nyilvánosság utján vegye vissza, — vagy pedig Stratimirovics tábornok urnak azon elégtétellel szolgáljon, mely lovagias férfiak közt, minden civilisált országban becsületbeli kötelességnek ismertetik el.

De dr. Miletics Szvetozár ur jobbnak látta ez alkalommal e két jogos kivánságunknak egyikét se teljesiteni, hanem minket arra kért, hogy délben egy órára térjünk vissza, s hogy akkor végleges feleletét velünk tudatni fogja. Hogy bárminő pressiónak még legcsekélyebb látszatja is kerültessék, a reánk bizott becsületügynek ezen bár szokatlan tovahalasztására is reá állottunk, és a meghatározott órában ujra megjelentünk dr. Miletics urnál.

Miután dr. Miletics ur egy álló óráig magára várakoztatott, nem kevéssé lettünk meglepetve, őt egyszerre körül-belül 12—16 ismeretlen, részben botokkal fölfegyverkezett egyén kiséretében hazatérni látni, ezeket szobájában félkörben felállitani, és e kör közepéből hozzánk azon kérdést intézni „hogy mit kivánunk tőle?"

Nem késtünk dr. Miletics urat ez eljárás helytelenségére figyelmeztetni, és miután kijelentettük azt is, hogy igért feleletét nem óhajtjuk az összehivott tanu apparatus jelenlétében meghallgatni, de ő erre hangosan azt felelé, „hogy ő neki senki előtt titka nincs, s hogy a mit tesz, nyilvánossá teszi," s miután tovább dr. Miletics ugy tétette magát, mintha küldöttségünk czéljáról épen semmi tudomása nem volna; — ugy mi is részünkről indittatva láttuk magunkat szintén hangosan és érthetően azon felhivásunkat ismételni, melyet kevés órával ezelőtt dr. Miletics urhoz intéztünk volt s őt ujból felszólitani, hogy a mint becsülettel biró férfiuhoz illik — vagy sértő szavai visszavonása által, vagy lovagias uton Stratimirovics tábornok ur megsértett becsületének a kellő elégtételt adja.

Ideges fölingerült ellenbeszéd után s kisérve ama, — egy becsület ügyben szokatlan — hallgatóság érthetlen mormogása által, s miután egyszer még kénytelenek is voltunk dr. Miletics urat az udvariasság sorompói közé visszautasitani, — dr. Miletics Svetozár ur végtére azt nyilatkoztatá, hogy azért a mit mondott, vagy irt, tette volna azt bár haragjában is — a felelősséget magára vállalja, de csakis a polgári és sajtóhatóság előtt; hogy semmit se fog visszavonni, sőt ellenkezőleg csak ezután fog Stratimirovics ur ellen irni, és határozott kérdésünkre még azt tevé hozzá, hogy ő a tábornok urnak semmiféle más elégtételt nem fog adni.

Erre mi megbizásunkat bevégzettnek tekintettük, és eltávoztunk.

Ezen egész eljárásnak és dr. Miletics Szvetozár urnak ez alkalommal tanusitott magaviseletének birálatát nyugodtan, minden lovagias és becsülettel biró férfiura bizzuk, s miután föntebbi elbeszélésünk szószerinti igazolásáról és pontosságáról becsületünkkel és lelkiismeretünkkel kezeskedünk, kötelezve és feljogositva érezzük magunkat e nyilatkozatot, — általunk sajátkezüleg aláirva, Stratimirovics György tábornok urnak kedve szerinti használat végett átadni.

Ujvidék, 1870. évi junius hó 7-én.

Zega János v. kapit. — **Ignátovics Jakab**, volt orsz. képv.

Lapszemle.

A „Pesti Napló" Tisza Kálmánnak keddi lapunkban hozott nyilatkozatáról egy czikket közöl, melyet főleg az abban felhozott érdekes adatok miatt, szükségesnek látunk főbb pontjaiban megismertetni.

Tisza Kálmán, — mondja az érintett czikk — a bevezető sorok után, jelen magatartásának indokolására a multra hivatkozik. Hivatkozik pedig ama tényre, hogy őt az Andrássy-kabinet tárczával kinálta meg.

Igen kináltak, kinálta pedig neki és Ghyczynak maga Andrássy gróf, a miniszterelnök 1868. elején történt, az első delegatió müködésekor, melyben tudvalevőleg még az ellenzék is részt vett. Bécsben a magyar kormány szemmel látta, hogy a kiegyezkedés ellenségei felülről alulról ásakálódnak a létrejött nagy mü ellen, s hogy a centralista, feudalis, absolutista, s katonai cotteriákat csak egy erős, összetartó magyar parlament, s ennek kifolyása: egy minden pártot magában foglaló kormány fogja sikerrel ellensulyozhatni. Itthon a szélsők agitatiója mindinkább nőtt s Kossuth minden egyes levele villámszerüleg megvilágitotta az örvényt, melynek szélén halad a fölizgatott, félrevezetett tömeg. A mozgalom épugy a Deák párt, mint a balközép ellen volt intézve, és sorakozásra nógatta az országban mindazon elemeket, melyeknek még volt veszitenivalójuk.

Akkor történt, hogy Andrássy gróf azon merész inspriatiók egyikével, melyek nála a nagy politikai actiókat megszokták előzni, a pártok fusióját tüzte ki politikája egyik czélpontjául. Az általa meginditott alkudozások minden részletébe nem vagyunk beavatva, csak azt tudjuk, hogy az alkudozások mindkét részről megkezdődtek, még pedig a szerencsés kimenet igen-igen biztató jeleivel. Tisza Kálmán volt belügyminiszternek, Ghyczy Kálmán kereskedelmi miniszternek kiszemelve.

Történeti tény, s azt bármi oldalról érkező dementi sem fogja megczáfolhatni, hogy az alkudozások megindulásakor mindazon factorok, melyek bennök részt vettek, a legjobb eredménynyel kecsegtették magukat.

Az egész ügy — mint akkor a legbeavatottabb körökben terjengett — már oly stadiumig ért, hogy a döntő hely beleegyezése is meg volt nyerve.

Ez történt Bécsben, az első delegatio müködésének vége felé. A delegatió közeli berekesztésekor még a legjobb reményekkel várták a magyar törvényhozás megnyitását.

Ekkor egyszerre — váratlanul mindenkire, ki a dolgok menetébe be volt avatva, — megérkezik a bihari pronunciamento hire. Tisza Kálmán a nagyváradi megyeteremben ottani hivői nagy lelkesedése között proclamálja a hirhedt bihari pontokat. — A delegatió, a közös kormány, a közös hadsereg eltörlendő! Nem fogunk ellenkezésre találhatni, ha azt állitjuk, hogy e programmpontozatok az ellenzéknek legnagyobb részét is meglepték!

Ezek után természetes, Andrássy gróf tervéről nem lehetett többé szó.

Andrássy gróf ajánlata kettőt bizonyit.

Először azt: hogy mig csak lehetett, maga a kabinet feje, nemcsak nem ellenezte a pártok fusionálását, hanem maga ragadván kezébe a következményeiben roppant fontosságu kérdést, megtett mindent, hogy a fusio ténynyé is váljék.

Másodszor pedig azt, hogy még az az Andrássy-kabinet, melyre a baloldal ugy szereti az illiberalismus, a reactió s isten tudja még minek a vádját kenni, hogy még e kabinet sem félt Tisza és Ghyczy urak szabadelvüségétől, hanem ellenkezőleg — a közjogi alaptól eltekintve — perczig sem idegenkedett őket kebelébe fölvenni.

Mi ezt a tanuságot vonjuk a Tisza által megérintett tényből; — Tisza mást. Bármit következtessen azonban belőle, azt nem fogja soha megczáfolhatni, hogy a pártharcz elkeseritéseért, hogy a közjogi viszály erőt és időtrabló veszélyességéért csakis őt lehet felelőssé tenni.

A németországi XIX-dik egyetemes tanitó-gyülés.

Bécs, jun. 11.

Különösen meg kell emlitenünk, hogy a magyar törvényjavaslat a kisdedóvodákról az itteni tanitógyülésben a részletes vitának tárgya volt. Ezennel közöljük is a közgyülésnek egyhangulag elfogadott határozatát, mint a hivatalos jegyzőkönyvnek hü forditását.

1. Egy törvény, mely a kisdedóvodákat rendezi és szabályozza, korunkban elkerülhetlenül szükséges. 2. A magyar törvényjavaslat egy fölötte háláraméltó kisérlet, nekünk egy ilyen törvényhez segédkezet nyujtani. 3. A javaslat mindazon §§ ai, melyek a nyilvános óvodák külső szükségleteire vonatkoznak, jóváhagyásunkat nyerik. A belső szervezésben azonban több balfogás csuszott be.

a) hogy a javaslat tantárgyakat fölvesz a népiskolákból;

b) hogy a kisdedek már a bevégzett 4. évvel az olvasásban és fejszámolásban tanittassanak;

c) hogy a Fröbl-féle foglalkozások figyelembe nem vétetnek;

d) hogy a testgyakorló játékoknak hamis alkalmazás adatik;

e) hogy a nevelést ezen intézetekben férfitanitókra is bizzák.

A 3-ik nap tárgyalásainak nézetem szerint ez a legfontosabb határozata. E nap főtárgyai azonban a németországi tanitói gyülés ujjászervezése és „a nő kiképzése" valának.

Az első tárgy fölött rövid vita után napirendre tértek át, és azon vélemény nyerte a többséget, hogy a gyülések azon módon, mint ez eddig történt, jövőre is tartassanak meg. Egy a gyüléseket szabályozó statum csak az egyéni és testületi szabadságot korlátolná és békóba verné a gyülések müködését, melyeknek csak a korszellem adhat irányt.

A 2-ik thesis „a nő kiképzése" az által is nyert érdeket, miután két nő is részt vett a vitában, Wayrovitz kisasszony Berlinből és Santi kisasszony Rudolfsheimből Bécs mellett; mind a kettő a gyülés zajos tetszésnyilvánitása között igen értelmesen, alapossággal, szakképzettséggel és elfogultság nélkül szónokolt és inditványt is tett.

Magyarországból is többen jelentkeztek szólásra, de nem juthattak szóhoz; Lederer megelégedett inditványának benyujtásával, melynek egy része el is fogadtatott. Az e napi mellékgyülésekből kiemelendő az, melyben egy pesti magánleánytanoda tulajdonosa, Saphir ur, a szépirás tanmódszere fölött gyakorlati előadást tartott. Tanácsolnók hazánkfiának, hogy idehaza a népnevelők egyletében is tartson egyszer ilyen előadást.

Hoffman Tódor főtanitó és Hamburg városának főpolgármestere (ez nem tréfa) mint a német egyetemes tanitógyülések sok évi elnöke, hathatós beszéddel zárá be a XIX. német tanitói gyülést.

Arad, junius 14.

T. szerkesztő ur!

Az „Alföld" mai 134. számu becses lapjában Aradon, 1870-dik junius 11-kén N. jegy alatt megjelent czikket minden észrevétel nélkül hagynom, erkölcsi kötelességem tiltja; és és ennélfogva N. névtelen czikkirót roszakaratu rágalmazónak nyilvánitom mindaddig, mig be nem bizonyitja, a) hogy az 1869. évi sorsjátéki jegyek kiosztását alólirott foganatositotta,

b) hogy azok értéke beszedésével alólirt volt megbizva,

c) hogy a rágalmazó czikkében emlitett, szerinte befolyt 4447 frt összeg, mely összeget alólirott sohasem látott — az egyleti pénztárba kezelésem alá adatott, s hogy ezen pénz általam az egylet javára nem gyümölcsöztetett volna.

E nyilatkozatom sürgős felvételére a tek. szerkesztőséget tisztelettel megkérvén, hazafiui üdvözlettel maradok.

Missics Manó,
mtvszéki üln., mint a román népmivelődési egylet 4 évig volt s tiszteletből szolgáló pénztárnoka.

TÁRCZA.

Róma és a pápákról.

II.

Ha széttekintünk a pápai roppant nagy és fényes palota közelében, ott látjuk IX. Pius életnagyságu s remek kivitelü szép fehér márványból készült szobrát is diszelegni az oly nagyszámu s mind igen gyönyörü szobrok sorai közt.

A csalhatatlansági hitelv megpenditése után — mint tudjuk — a világ minden felvilágosodott egyénisége ellenszenvvel érez IX. Pius iránt; még Rómában is az utóbbi időkben ez ellenszenv több módon nyer kifejezést; igy a pápa e szobrának talapzatára is következő igen elmés szójáték volt függesztve kérdések és feleletekben:

„Mi baja neki?" IX. Piusnak.
„Fumore!" -- (daganat.)
„Miről támadt?"
„Huzd ki a F-t „Umore!" — (nedvtől.)
„Mi lesz következménye?
„Huzd ki az U-t: „More! — (meghal.)
„Mi történjék akkor?"
„Huzd ki az M-t: „Ore!" (imádkozzál.)
„Ki jön helyére?"
„Huzd ki az O-t: „Re" — (a király.)
„Melyik?"
„Huzd ki az R-t: „E." — (Emánuel.)

Igy érez, óhajt és nyilatkozik már most az olasz nép nagy része, az a nép, mely ezelőtt 24 évvel „Evviva Pio Nono!" kiáltásokkal üdvözlé reménytelten az uj pápát. De ha visszatekintünk Pius pápának azon idejére, melyben ő (1846. julius 16.) trónra lépett s az addig már vérig sanyargatott népnek uj, némi szabadelvü alapokra fektetett reformokat engedett, előde XVI. Gergely reactionarius tanácsosait helyükből elmozditá, s bár teljesen szabadelvü ő maga soha sem volt, alattvalóinak némi szabadságot, szabadelvü képviseletet engedett s uralkodását teljes amnestiával kezdé, nemzetőröket állitott föl stb., s ha elgondoljuk, hogy később egész ellentétes irányt követett, államtitkára a jeles eszü, de ravasz Antonelli bibornok tanácsai, és saját független uralom- s csalhatatlansági vágya miatt mily zsarnokká nőtte ki magát a megcsalatott olasz nép s kath. egyház nyakára: könnyü a talány minden ellenszenv s keseredettség megfejtésére.

De hagyjuk őt s életiratát; később talán lehet alkalmunk e téren bővebben foglalkozni vele. Vessünk addig pár pillantást elődeinek végsorsára Petrucelli — forditásban a „Képes Világ"-ban is hozott — müve után, mely igen furcsa szint vet a „csalhatatlan" pápákra:

Bar János Simon (sz. Péter) óta IX. Piusig a ker. kath. egyháznak 293 pápája volt, melyek közül, Pétert kivéve, 25 évig egy sem uralkodhatott, előbb szakasztatván el a szentszéktől halál — vagy más eset által,

Ezen 293 közül 31 bitorlónak, antipápának lett nyilvánitva, mint tekintik a Bourbonok Franciahonban I. Napoleont és IX. Pius tekinti Viktor Emanuelt; 262 törvényesnek ismert pápa közül pedig 29 erőszakos halállal mult ki s martyrsági czimet nyert.

Továbbá 35 más pápa szintén erőszakkal végzé életét, ezek a következők:

IX. és XII. János, ez utóbbi meggyilkoltatott. II., VIII., XIV. Clemens. II. Damasius. XI. István.

II. Pascal pápa, ki mint szentségteleneket, kihányatta sirjukból németországi IV. Henrik és II. Clemens pápa csontjait.

II. Gelasius, IX. Benedek. V. VI. Sándor. III. Pius, VI. Hadrián, II. Marcel, VII. Orbán, X. XI., XII. Leo.

X. Leoról nem tudhatni biztosan, hogy méreg vagy buja-fekély miatt mult-e ki? vagy talán mindkettő közremüködésével.

Négy pápa: VIII. János, VI. és VII. Leo meggyilkoltatott.

Tizenhárom más különböző módon ment át a másvilágra.

VI. Istvánt megfojtották.

III. Leót és XVI. Jánost megcsonkitották.

X. Jánost csufosan megfulasztották.

IV. Benedeknek zsineg-hurkot vetettek nyakára.

XIV. Jánost és XVI. Gergelyt, Gualterio szerint, halálra éheztették.

II. Luciánt kövekkel verték agyon.

VII. Gergelyt vaskalitkába zárták.

V. Celestinnek egy kulcsot furtak halántékába.

VIII. Bonifac öngyilkossá lett.

V. Clemenst megégették halálos ágyában.

VI. Orbánt a ló dobta le és II. Pál a tyara sulya alatt rogyott össze.

IV. Pius egy asszony karjai közt való kéjelgésben halt meg.

A 262 pápa közül 64 rendkivüli halállal költözött jobb világba, nem számitva mintegy 20-at, kik bánatokban haltak meg, a gyilkolási vagy öngyilkossági kisérlet miatt, nevezetesen: IX. és XII. Gergely, IV. Ince, III. és IV. Pál.

Letétetett, kiüzetett és számüzetett 25 pápa, ide nem is számitva az avignoni pápákat. És pedig ezek:

III. Sergius, V. VIII. Benedek, VIII. Leo, VIII., XIII. János, III. Sylvester, V., VII., IX., XII. Gergely, III. Sándor, V., VI. Orbán, II. Pascal, II. Gelasin, II., IV. Ince, II. és IV. Jenő, IV. Adorján, III. Lucián, IV. Márton, VI., VII. és VIII. Pius, XIII. Piusra V. Márton vadászott, mint vadra.

Szakadár lőn 35 pápa. Ezek közül 13 nem hitte Krisztus istenségét, a többi jobbára Beranger tana felé hajlott.

Több pápa gyilkossággal vádoltatott.

V. Leo pápa pedig asszony volt.

28 pápa idegen sergeket hivott Olaszországba, hogy magát fenntartsa székében; nevezetesen: II. István a francziákat, I. Adorján Nagy Károlyt; továbbá: XXII. János az osztrákokat és Frigyest, VI. Orbán Lajos magyar királyt, IV. Sixtus a törököt, Velencze ellen, X. Leo V-ik Károlyt s VIII-ik Henrik angol királyt, IV. Pál II. Henriket és Solimant, XVI. Gergely Metternich herczeget kétszer. IX. Pius pápa pedig az osztrákot, spanyolt és a francziát kétszer, nápolyi II. Ferdinandot, Lamoriciere fekete sergeit, II-ik Ferencz rablóit, a katholikus és protestans világ önkénteseit, kik képezik hadsergét, mint bérenczek, maig is.

A pápai fénylak előtt a lépcsőkön sveitzi őrök csoportosulnak, fekete, vörös s aranyos ruhában porosz, sisakforma fejvéddel.

Felmenve a lépcsőzeten, mely a sz. Péter-tér csarnokától a vatikánhoz, a római pápák e nagyszerü épületéhez vezet, jobbról a lépcsőzet közelében látjuk a vatikán s a pápa lakosztályának fő-bejárását. Közelebbről betekintünk csöndes házi életébe, és futólagosan megkiséreljük vázolni háztartását is.

BOLSKY LADISLAS kalandja.

— Regény. —

Irta: **Viktor Cherbuliez.**

(Folytatás.)

XIX.

Közelebb lépett hozzám. Lesütött szemekkel álltam ott, és tekintetét fejem fölött keringeni érzém a sólyomként, mely, mielőtt zsákmányára lecsapna, pályáját megméri. Felemelém ismét fejemet; szemeim találkoztak ragadozó, ijesztő mélységü és fényü, igéretek és fenyegetésekkel teli szemeivel, melyek felém kiálták: — Tehetsz, mit akarsz, de el nem illansz előlem. — Végre fejét előre hajtván, és ajkait alig mozgatván, ezen csa

k

Arad, junius 14.

Válasz Petrovics Péter, az aradi egyházmegyei sz.-széki ülnök és a román népművelődési egylet jegyzőjének és jelenleg ténylegesen működő m. k. tanfelügyelői tollnok urnak.

A mai „Alföld"-ben megjelent válaszából azt veszem ki, miként állitólagos rágalmazásaim oly kelepczébe hozták, melyből mint a róka, csak farkának visszahagyásával menekedhetett.

Önt sérti, miként azon hitben vagyok bátor élni, miként ön a sz.-széki állomásra alkalmatlan; bocsásson meg, én ezen hitemet mindaddig megtartom, mig ennek ellenkezőjét tényleg nem fogja bebizonyitani; miután önnek oly előzményei, melyekből önnek sz.-széki ülnöki képeztetését következtetni lehetne, nincsenek, tudtommal ön iskolákat nem végzett, tudtommal ön biróság mellett birói gyakorlaton nem volt, tudtommal ön az egyházi kanon hiréből is alig, de annak tartalmát erősen tudom, hogy nem ismeri, és ezen hitemet nem innen és onnan kikunyerált bizonyitványokkal, hanem jogárvényes birói képesitési bizonyitványnyal szeretném eloszlatva látni. Mindaddig, mig ezt ön tenni képes nem leend, mindaddig megmaradok hitemnél, hogy ön a szentszéki állomásra érdemetlen és képtelen.

Rágalmazásnak mondja ön azt is, hogy mint tankerületi tollnok ma is huzná fizetését; már bocsásson meg, önnek ezen nyilvánitása vakmerő bátorság; hiszen az aradi adóhivatalnál önnek nyugtája eredetiben megtalálható és nyilatkozatában ön maga bevallja, hogy mint sz. széki ülnök az esküdt letette, és igy igazoltatott állitásom, hogy ön két hivatalt viselt.

Az pedig, mit mentségére felhoz, hogy t. i. a mint az esküt mint szentszéki ülnök letette, előbbi állomásáról azonnal lemondott, ujabb bizonyitványa gyarlóságának és képességhiányának, mert midőn egyik hivatalból másik hivatalba lépünk, az uj hivatali esküt csak akkor teszsük le és kezdjük az uj szolgálatot ténylegesen, midőn az előbbeni állásunktól szabályszerüleg fölmentve leszünk. Lám, tisztelt szentszéki ülnök ur, ha ily egyszerü és mindennapi dolgot nem tud, hogy higyjem, hogy ön az egyházi kanont ismeri?

N—s.

Távirati jelentések.

Prága, jun. 14. A hiv. „Pr. Abendblatt" megczáfolja azon hirt, mintha a kormány Bimz tanárt Tübingenből egy tárcza elvállalása végett hivta volna Bécsbe.

Linz, jun. 14. Braunauban tegnap népgyülés tartatott, mely nyugodtan folyt le, a szabadelvüek győztek. A vidéki községekben azonban az első foku választások nem kedvezők a szabadelvü pártra nézve.

Páris, jun. 14. Jules Simont megválasztották a Gironde-departement főtanácsába.

Sz.-Pétervár, jun. 14. Mihály nagyherczeg a czár fivére Teheranban találkozott a persa sach-hal. Ennek következtében a sach konstantinápolyi utja elmarad.

Flórencz, jun. 14. A kamara tegnapi ülésében igy nyilatkozott a külügyminiszter: Saldanha megszakitotta a viszonyokat az olasz követtel, oly nyilatkozatok miatt, melyekot ez utóbbi a közelebbi portugalli eseményekre vonatkozólag tett; e megszakitás a nélkül történt, hogy e tekintetben Olaszországgal szemben bármely előleges lépés tétetett, vagy a tényállás formulázott volna. A kormány ennélfogva elszólitá Oldoni követet; — bevárván a megnyugtató felvilágositásokat.

Páris, jun. 14. Lagueronnière a senatorrá kinevezett Bourrée helyébe konstantinapolyi követté neveztetett ki.

Legujabb.

Prága, jun. 14 Minden utczában alakult a cseh választóknak egy-egy klubja. A declarans választók tarka jelvényekkel megjelenni, és a titkos szavazást meghiusitani szándékozik. — Fadejeff egy commentárt fog röpiratához irni.

Frankfurt, jun. 14. Több személy ellen, kik a mult szombaton tartott munkás-gyülekezetnél magukat különösen compromittálták, — a fenyitő vizsgálat már megkezdetett. A vendéglősök már nem akarják többé átengedni helyiségeiket a munkások gyülekezetének tartására.

Páris, jun. 14. Mint hallatszik, Grammont hg a Mony által a Szent-Gotthárd-vasut iránt beadott interpellatióra feleletül Schweitz semlegességére utaland, és arra, hogy az emlitett vasutat sohasem leend szabad hadi-czélokra használni. Ezen alapelvnek teljes rendbehozatala és tiszta alapra fektetése végett a tárgyalások alkalmasint barátságos uton fognak megkezdetni.

Flórencz, jun. 14. Antonelli bibornok az olasz külügyminiszter által a zsinatra vonatkozólag a kamarában adott nyilatkozat alkalmából jegyzéket készit, mely a katholikus hatalmakhoz fog intéztetni.

Az aradi ügyvédi egylet f. hó 20-án d. u. 3 órakor, az egyleti elnök Bogdánffy Gergely ur lakásán (remény-utcza 5. sz.) rendes havi ülését tartja, melyre a t. cz. egyleti tagurak ezennel meghivatnak.

Arad, jun. 15. 1870.

Dr. Chorin Ferencz,
egyleti jegyző.

Ujdonságok.

— **A városi közgyülés** tegnap délután, a megjelentek csekély száma miatt (dicső önkormányzat!!!) nem tartathatván meg, szombat délutánra halasztatott.

* **„Reichskriegsministerium."** A magyar hivatalos lapot ismételve figyelmeztetjük, hogy hirdetései közt ne türje meg folyton a „közös" hadügyminiszterium fennebbi törvénytelen és boszantó czimét. Elég sajnos, hogy a bécsi hivatalos lapban ily czimezgetést használnak, bár számtalanszor fölszólaltak már ez ellen a hazai lapok; de a magyar kormány hivatalos lapjában csakugyan botránkoztató az efféle, holott nem lehet eléggé őrködni, hogy Magyarország mint a monarchia második önálló fele emlittessék mindenütt s minden alkalommal. Ha saját hivatalos lapunk oly indolens e tekintetben, nincs mit csodálnunk, ha a külföld Magyarországot illetőleg a „Reich" collektiv névbe érti bele.

* **Párbaj.** Kunár Nándor cs. kir. főhadnagy a félegyházi honvédosztálynál tanitásra van rendelve. A honvédek sokat panaszkodtak már rosz bánásmódja miatt. Andrássy vizsgálatot igért, már jó ideje, de vizsgálat jun. 9-ig legalább még nem volt. Hanem volt egyéb. A hires vivó ugyanis összekoczczant Csemegi honvédszázadossal. A dologból párbaj lett és Csemegi csunyául megvagdalta ellenfelét. — Másnap a fiatalság éji zenét adott Csemeginek, ez pedig beszédet tartott hozzájuk, melyben előadta, hogy amit tett, saját becsülete, s „az 1849-ki honvédtisztikar dicsőséggel koszoruzott, s most megsértett érdemeiért tette." — E mondatból sejthetni a párbaj okát.

— **Pestről irják** nekünk: Römer Flóris a derék tudós, a honvédség főpapjává fog kineveztetni.

* **Vagyunk bátrak** a városi gazdát interpellálni, mi oka van annak, hogy daczára a városi közgyülés által már hetek előtt hozott végzésnek, miszerint a városligetben tizenhárom légszeszlámpa világitson a még ott sötétben botorkálóknak: az oszlopok s lámpák ott hevernek napokig s nem történik semmi, hogy azok végre fölállitva a közhasználatnak átadassanak?

* **Az első erdélyi vasut** igazgatósága a beléptidijat a pályaudvarokba, minden állomásnál 18 krról 10 krra szállitotta alá, mely intézkedésnek hatálya f. é. julius 1-től veszi kezdetét.

* **A helybeli m. kir. sóhivatal** a földhitelintézet eddigi helyiségéből a megyeház melletti kincstári helyiségbe tette át üzletét.

* **Lippáról** irják nekünk, jun. 13-ról: Az erdélyi kéjvonat tegnap reggel 8 órakor meghozta a nekünk kedves venédgeinket az „aradi ifjusági dalkört"; — helybeli dalárdánk ünnepélyesen jelent meg a radnai indóháznál s fogadta az érkezőket, mely szives fogadtatásért ifj. Kishalmy F., mint az „aradi ifjusági dalkör" elnöke az egylet nevében rövid szavakkal köszönetét fejezte ki. Kibontott lobogóval s a „Normann-dalt" énekelve, vonult be mindkét dalegylet városunkba, hol őket számos helybeli polgár már a hidfőnél éljenzéssel fogadta; innen a dalárda-helyiségbe mentek, honnan ki-ki a helybeli derék polgárok által felajánlt szállására vonult. — Ebéd után a radnai vendégszerető zárdafőnök meghivása folytán, mindkét dalárda átment a zárdába, hol a legszivesb vendégszeretetben részesülve, 5 óráig mulatott. — Este 8 órakor vette kezdetét a dalestély, a Spéthféle teremben, hová az esőnek daczára, ha nem is nagyszámu, de igen szép közönség gyült, és nagy élvezettel hallgatta az „aradi ifjusági dalkör" tüzzel és szabatosan zengett dalait, melyeket közkivánatra, jobbadán ismételnie kellett. — A müsorozat befejeztével, kezdetét vette a tánczmulatság, mely jó kedélyben s fesztelenül folyt le, és kiviradtig tartott. — Másnap délelőtt, 11 órakor a helybeli dalegylet s szép számu közönség a radnai indóházhoz kisérte az „aradi ifjusági dalkört", hol istenhozzádot mondva, dal kiséretében, a vonat Aradra indult. — Szóval az „aradi ifjusági dalkör" igen kellemes napot és estét szerzett közönségünknek, a miért köszönetünket fejezzük ki. X—

* **Zomborban** Maksimovics, az „Omladina" tagja, e hó 14-én átalános lelkesültség mellett, egyhangulag országgyülési képviselővé választatott.

— **Drágfy Sándor** vátzi képviselő a közlekedő gőzhajón, Vátzra utaztában meghalt.

* **Második** képviselővé Marosvásárhelyen jun. 11-én Lázár Ádám baloldali választatott.

* **Ő felsége** Gelich Richard magyar királyi honvédezredest a 4 ik, Liptay Ferencz honvéd alezredest az 50-ik, Nyitray József honvéd-őrnagyot az 55-ik honvéd-zászlóalj parancsnokságával legkegyelmesebben megbizta, — és Biró Ignáczot, a magyar honvédgyalogság tényleges szolgálatbeli állományában I osztályu századossá nevezte ki.

* **Roth Károly** okleveles gyógyszerész (Székesfehérvárról) felhivást bocsátott ki ügytársaihoz, hogy elmondván bajaikat, a kormány minden oldalra méltányosan oldhassa meg a gyógyszerészeti ügyet. Az egészségügyi tanács kidolgozott törvényjavaslatával, mely a kor igényeit nem veszi figyelembe, nem lehet megelégedve. A gyógyszerészeti pályán jelenleg — irja felhivó — csak olyanok boldogulhatnak, kik vagyonosak; a többiek örökös szolgaságra vannak kárhoztatva. Ezt figyelmen kivül hagyja a trvjavaslat. Erre nézve kell, hogy a gyógyszerészek nyilatkozzanak és tisztázzák a téves nézeteket, továbbá indokolják, hogy a gyógyszerészeti szakmában is a szabad verseny minden tekintetben igen korszerü.

* **A bécsi világkiállitás** alkalmából a „N. Fr. Presse" fölveti a kérdést, hogy vajjon csak Ausztria rendezi-e eme kiállitást, vagy pedig Ausztria és Magyarország együttesen? — Pénzügyileg véve, e kérdés alig bir fontossággal. — Az államnak belekerül ugyan néhány milliójába, de e nehány milliót bőven pótolja a kiállitás egyéb nyeresége. A „Neue Freue Presse" ezzel szemben inkább a dolog politikai oldalára helyez sulyt, s nem akarná megérni, hogy egy osztrák kiállitáson — Magyarország külföldnek tekintessék. Nekünk meg viszont mindenek előtt, jegyzi meg a „P. N." a pénzügyi szempont ellen van kifogásunk. A kiállitásból specialisan Bécs városa fog óriási hasznot huzni, s a szives meghivást, hogy mi fizessük ennek költségeit, legszivesb tiszteletünk mellett meg kell köszönnünk, de nem fogadjuk el.

* **A budai népszinházban** az ujra megkezdődött puffogatások nagy szerencsétlenséget idéztek elő Bem apó vasárnapi előadásánál, az utolsó jelenetnél, midőn alig van még egy pár elsütni való bomba, Arady Gerő oly szerencsétlenül járt, hogy hibásan sütötte el a bombát. Ez szétpattant s a vigyázatlan igazgató egész balkeze fejét elsodorta. A szerencsétlen igazgató azonnal aléltan rogyott össze. Ugyanekkor egy másik bomba az igazgató mellett álló G. szinészt ugy arczul ütötte, hogy szintén összerogyott.

* **Az egyptomi alkirály** kert-igazgatója Sipos, ki e tisztet már 1849 óta viseli, jelenleg fővárosunkban van. Ittlétének czélja: még négy magyar kertész-segédet szerződtetni az alkirály kairói kertjei számára. Ezek közt van a két Kern és Klementis. A lehető legkedvezőbb feltétek mellett vannak szerződtetve s a napokban fognak az alkirály költségén Kairoba utazni.

* **Meg nem állhatjuk**, hogy „Bolond Miska" legközelebbi számából a Batthyányi gyászünnepely és fővárosunk feltünő németesedése alkalmából közölt igen sikerült költeményét át ne vegyük:

„A nagy magyar ünnepnek vége,
A gyászoló nép szerte ment,
S most ujra járja a német szó,
Az „Orpheum" és „Neue Welt."
Igy megy ez már századok óta,
Csöndesség van, vagy zivatar:
Hogy a mulatság mindig német,
A gyasz pedig mindig magyar."

* **Ügyvéd-válasz.** Egy kereskedő éles szóváltásba elegyedett egy ügyvéddel, ki bizonyos igazságtalan ügyet vállalt el ellene. „Hogy szennyezheti be magát ily becsületes ember efféle „piszkos" ügygyel?" — kérdé csodálkozva az ügyvédet. „Kérem, hát kegyed miért árul halzsirt, mikor az is beszennyezi?" viszonzá az ügyvéd a felháborodott kereskedőnek.

* **Czigány fogás.** Egy szemtanu beszéli. — A mult héten Kunkel ispán a pesti vásárra jött, hogy lovat vásároljon. Nem tetszett neki egy sem, s már el akarta hagyni a vásárt, midőn egy czigány lókupecz felhivta figyelmét egy tarka lóra, melyet épen akkor hoztak vásárra. Az ispánnak megtetszett a ló, megvette s aztán meg is itták az áldomást z Pannonia szállodában. Az ispán szép árt adott a lóért, mert tetszett neki a rajz. Haza viszik a lovat Iratosra, s hogy az ut porát lemossák róla, az usztatóba vivék. Az usztató aztán olyan jól hatott a tarkára, hogy, mint szürke jött ki belőle, mert a szin, melylyel be volt festve egészen lejött a viztől.

— **Az apostol.** Texas állam egy Goldhouse nevü helységében lakik egy öreg, nyolczvan éves aggastyán, kit általánosan „Old Hungarian"-nek neveznek a falu lakosai. A New-Yorkban megjelenő magyar lap a („Magyar") egész kis czikket közöl az öreg Borbély Andrásról, kit sokan „András-apostol"-nak hivnak. Ugy biznak benne, mintha csalhatlan volna; ősz szakála s hófehér haja előtt mindenki meghajol. Nevezetes róla, hogy mióta Amerikában lakik, körülbelül 50 esztendeje, senki sem tudja róla, hogy minő vallásu. Ő maga azt állitja, hogy saját vallását követi. Föltétlenül hisz a lélekvándorlásban s azért több állatot tart szobájában, melyekkel igen barátságosan bánik, mert az a hite, hogy lelke ezen állatokban már megfordult. Egy izben nagyon rosszul lévén, meghagyta szomszédjának, mert családja nincs, hogy ha meghal, az állatokat: testvérei, melléje temessék. Ha a nap süt, mindig jókedvü s ha elborul, egész nap sir, mert sirnia kell, miután az ég is sir. Magyarul még most is beszél, mert egy pár régi magyar könyvet kivitt s azt olvassa. Azt állitja magáról, hogy Magyarországon ügyvéd volt, de életunt lett s azért vándorolt ki, mert azt hitte, hogy utközben elvész. Nyolczvan éve daczára még mindig viruló egészségben van.

* **Főbiró,** mint pofosztogató. Érmihályfalváról irják, hogy az ottani főbiró, Bátori Benjámin itélethozatal alkalmával, kiszállván birói székéből és egy városi polgárt fölpofozott; ez a vett sérelmet visszaadta s quasi verekedés is származik, ha a főbiró emlitett polgárt vasra nem vereti.

* **A párisi demi-monde** női — igy irják egész komolysággal a párisi lapok — elhatározták a kereskedők roppant boszuságára, hogy ezután az öltözködésben a legkeresettebb egyszerüség által fogják felismerhetővé tenni magokat, mivel a polgárnőktől már a legbizarabb cziczomák által sem tudnak különbözni, mert azok mindenben követik őket.

Közgazdászat.

A takarmány-termelés szükségessége.

(Folytatás és vége.)

Ha jó és elegendő a trágya, szépek a vetések. — Ezen átalános igazságot ma már a legegyügyübb paraszt is elismeri, és mégis vannak uradalmi igazgatók, urad. főtisztek, kik mindenre, de csak a takarmány- és trágyatermelésre nem gondolnak, azt állitván, hogy az ő földjüknek nem kell utánpótlás. Kérdem most azon jó urakat, jelen van-e az a termő képesség véghetlen mennyiségben a talajban vagy nem?

A földmüvelési vegytan bennünket arra tanit, hogy a talaj termőképessége véges; látjuk ezt a Bánát egyes részein a hol évek előtt a legszebb buzavetések voltak, és most az ugynevezett rabló-gazdaság folytatása által még füvet sem teremnek; szembetünő bizonysága annak, hogy a talajnak csakugyan utánpótlásra van szüksége. Ezen utánpótlást legjobban az istáló-trágya által lehet eszközölni, miután mindazon tápanyagokat, kisebb-nagyobb mennyiségben, magában tartalmazza, melyekre a növénynek kifejlődési ideje alatt szüksége van; a növény csak akkor diszlik, ha életfeltételei neki megadatnak, melyek: hő, viz, világosság és elegendő tápanyag a talajban.

Ha szépek a vetések, ugy jó aratásra van kilátás. — Ki tagadhatná ezen mondat igazságát? nem szabad azonban itt sem a latin közmondásról: nula regula, sine exceptione, megfelejtkezni; többször hallottam már egyik vagy másik gyakorlati gazdától: nem tudom mi érhette buzavetésemet, virágzásig oly szép és egészséges volt, mint a makk, virágzás után pedig napról-napra azon észrevételt tettem, hogy mindinkább sárgul, épen ugy van, mintha gyökerei felmondták volna a szárnak a tápanyag felvételét. Igen, igazad van gyakorlati társam! felmondták a gyökerek szolgálatukat kényszerből, nem találják a talajban mostan azon tápanyagot, mely e magképzésre olyannyira szükséges; kiszivatott a folytonos szemtermelés által, nem gondolván az olyannyira szükséges vilsavas mész utánpótlásra. Kevés talaj van, mely vilsavas mészben nagyon gazdag volna, miért is óvatosak legyünk, noha a növények ebből keveset vesznek fel ennek kiaknázásában, pótoljuk trágyázás által azt, mit elvontunk.

Ha jó az aratás, ugy ez megfizeti a gazdaságban fekvő tőkék, a gazdaság vezetésére szükséges intelligentia tőkéjének kamatját. — Minden gazda törekszik ezt elérni; a különféle nézetek szerint különfélék az eszközök; egyik azt mondja: minél kevesebb befektetés mellett jövedelmez a gazdaság, mely üzletet külterjes vagy extensivnek mondjuk; a másik meg azt állitja és sokkal helyesebben, mint előbbi: minél jobban van felszerelte valamely birtok, minél több a befektetés, — nem értek oly befektetést, amely ismét a pazarságig megy, — annál nagyobb a jövedelem, az ily üzlet intensiv vagy belterjesnek mondatik. A külterjes gazda földjeinek nagyobb részét szemes gabonával veti be, takarmánytermelésre keveset gondol, — ennek következménye a trágyahiány, földjeinek belső értéke — termőképesség — évről-évre csökken. Ha a dolgot jól meggondoljuk, ugy ez másképen nem is lehet, mert ha a táblák nagyobbrészt szemes gabnával vannak bevetve, egy rész ugarnak hagyatik, mit az extensivitásnak hódoló gazdának meg kell tenni, ugy vagy semmi, vagy pedig csak kis rész marad takarmány alá, marhát keveset tarthat és e keveset is csak a legszükségesebbel láthatja el; egészen másképen van a belterjes gazda, ugyanis ez szántóföldjeinek legfeljebb felét veti be szemes gabonával, a többit mind takarmánytermelésre használja, marhát többet tart, mely marha gép gyanánt dolgozza át ez egyik felén termesztett takarmányt trágyává, ennélfogva az olyannyira fontos kellékben hiányt nem szenved és kisebb területen többet termeszt, mint a külterjes gazda a nagy területen.

általam hallható szavakat mormogá: — Genf, hôtel la Paix. Elvárom önt....

Éreztem, hogy veszve vagyok. Hirtelen elfordulék; és fejemet a falhoz támasztám. Egy perczczel később észrevettem, hogy a grófné már nincs itt.

Krilof őrnagy, ki egyedül maradt velem, mosolygva mondá: — Nos hát, mily borzasztót tartalmazott ezen találkozás? Tudja ön, hogy Liévitz grófnő nem pazarolt önre nagy ékesszólást? Ő talán nem venné rosz néven, ha máshoz fordulna, ki őt inkább érdekli mint ön. Ne engedje magát át kétkedéseinek és szerezze meg neki a boszantást, véleményét változtatni. Mindenesetre marad önnek a megfontolásra még egy északa. Holnap reggel nyolcz órakor itt leszek a feleletért.

És kezemet megszoritván, távozott.

XX.

Egyedül valék. Egy pillanatig mozdulatlanul álltam, magam körül vetvén tekintetemet, mintha idegen országban lennék, és magamat tájékozni akartam volna. Egyszerre borzadály töltött el; felugrottam, kiálték. Egy szomszéd óra hetet ütött; olvastam az ütéseket. Eszméim megvilágosodtak; kiszámitottam, hogy este hét órától reggel nyolcz óráig tizenhárom óra van. Tizenhárom óra volt az enyém, tizenhárom óra, mely idő alatt sorsomnak ura vagyok. Véghetetlen vigaszt érzék. Kincset adtak nekem; kimeríthetlennek tetszett nekem; soha sem fogom annak végét látni. Tizenhárom óra!... Ismét kezdék fel s alá járni.

Most belépett a börtönőr, ki vacsorámat és gyertyát hozott. Nem volt étvágyam; kényszeritém magamat az evésre. Sorsom feladatát megoldandó, minden erőmre volt szükségem. Mig az evéssel elfoglalva voltam, a börtönőr a szobában közömbös arczczal fel s alá sétált; arczvonásai egy oly emberéhez hasonlitottak, ki ma az, a milyen tegnap volt, és milyen holnap lesz. Oldalvást tekintettem rá, és egész lelkemből irigylém boldogságát. Egész lénye mondani látszott: — Igy vagy ugy, az nekem mindegy. — Ez éjjel, mondám magamban, ő aludni fog. Ugy tetszett nekem, mintha a főboldogság az alvásból állana.

Vacsorám-t bevégezvén, mondá: — Az őrnagy meghagyásából itt hagyom önnek a gyertyát; és ha azt mondom: gyertya, tudja meg, hogy az egy viaszgyertya, egy valódi viaszgyertya. Ő küldi azt önnek. Ne bolondozzék, hanem jusson eszébe, hogy holnap nyolcz órakor...

— Ejh! tudom igen jól! — szakitám őt félbe haragosan, és az ajtóra mutattam.

Az asztalra könyökölvén, egy ideig a gyertya lobogását néztem. Elmerültségemből egy egérnek tipegése által zavartattam meg, mely mindennap rendesen megjelent, lakomáim maradékait megizlelendő. Egy darabka kenyeret tevék a padlóra; az egér futkosott ide oda, megragadván egy morzsát, azután a másikat, keresztülfutott a szobán, mint a nyil, eltünt a kemencze mögé; nem sokára ismét vissza jőve, háladatos arczkifejezéssel kis hamuszürke fejét felém emelé. Mozdulatai közül egyikét sem vesztém el; és ugy tetszett nekem: itt ülni, semmire sem gondolva, egy egérnek tipegését bámulni, ez is a földi boldogságnak egyik faja.

Valaki végig haladt a csarnokon, megvasalt csizmáival a kölemezeken zörejt idézvén elő. Az egér visszafutott üregébe; ismét egyedül voltam. Ezen magány borzasztónak tünt fel előttem; — megkisérlém egy eszembe jutott bölcsődalt énekelni; az ének alatt kevésbbé egyedülinek érzém magamat; de lassankint hangom gyengülni kezdett, mig végre torkomban elnémult. — El kell, hogy határozzam magamat, gondolám magamban. A bizonytalanság pokol. Ha egyszer elhatároztam magamat, bármily irányban is, kevésbbé fogok szenvedni.

(Folytatása következik.)

Hol nagyobb a risiko a külterjes vagy belterjes gazdaságnál? nézetem szerint a külterjes gazdaságnál, hisz ennek csak egy jövedelmező ága van és ez a szemtermelés; minél többfelé oszlik a jövedelmi forrás, annál inkább biztositva van a jövedelem, mi egy fő jó oldala a belterjes gazdaságnak, itten van marhatenyésztés, szemtermelés és még néha mellék-iparágak is, melyek együttesen hatnak a gazdaság jövedelmére, mig ellenben a külterjes gazdaságnál, ha a szemtermelést baleesetek érik, jövedelem nincs.

Igy tehát minden, csak kevéssé gondolkozó gazda, könnyen átláthatja, mily fontos a takarmány termelése; csak a takarmánytermelés alapján lehet a gazdaság jövedelmét biztositani, sőt emelni is.

Kelt Algyesten, május hóban, 1870.

Moser Lipót.

A gabnakivitel. Gabnakiviteli kilátásokról még talán kissé korán volna szólanunk s legfeljebb reményekről lehet szó. E remények napról napra növekvőben vannak a bécsi piaczon is, s ahoz képest a disagio folyton alább száll. E mozgalom jogosultságát ellenőrizni alig lehetséges. Ha nem tekintünk is arra, hogy az időjárás e számitásokra megmérhetlen befolyást gyakorolhat s szükséget hozhat elő ott, hol most még a bőség csirázik: még azonkivül is teljes hiányában vagyunk még azon stat. adatoknak, melyeknek fonalán volna egyedül lehető egyfelől a valószinü szükségletet, másfelől a valószinü termelést egymással szembeállitani. Ily körülmények közt mindaz, mi az aratási kilátásokról bel- és külföldön hangzik, csakis hozzávetőleges értékkel bir. Ily hozzávető számitás szerint az osztrák-magyar birodalomnak mérsékelt gabnakivitelre van kilátása. Magyarországon a vetések állapota — egyes téli fagy által kárositott, vagy az áradatok folytán tönkre ment részeket leszámitva jó. Ha az időjárás normális lefolyásu lesz, mind hazánkban, mind az osztr. tartományokban jó középtermés várható. A repczearatást már most kitünőnek lehet tekinteni. Francziaországban eddig délen és északon jobban, nyugoton kevésbbé szenvedett a gabona. Eső javithatna még rajta némiképp. Repczére nézve különösen északi Francziaország már bizonyosan a külföldre szorul. Déli Francziaország Algirból, hol az aratás kitünőnek igérkezik, teljesen födözhetendi egész bevételi szükségletét. Nyugoti és északi részei az országnak nem igen lesznek külföldre utalva. Hasonlót lehet mondani Sveitzről, a német Rajnavidékekről s részben Angolországról is. Olaszország nem igen fog tőlünk gabnát igényelni, repczét azonban inkább. Mindent egybefoglalva s számitásba véve, a még lehető javulást is, tekintettel azonban az északi Németország felé elmaradhatlan kivitelre: az osztrák-magyar monarchia ez évben az 1867-kinél csekélyebb exportra számithat, de mégis olyanra, mely gabnában a 40—80 millió, repczében a 3—6 millió ftnyi értéket megütheti, de azon alul is maradhat. Ehez azonban szükséges a külföld esbetőleg rosz termése — s a belföld jó középtermése mellett az is, hogy külföldi terménykereskedők ami termékeinkre legyenek utalva. Az 1867. és 1868-ki exportévek pedig rosz emlékben vannak a külföldi fogyasztók előtt. Ismeretesek a szállitásban uralkodott rendetlenségek, pontatlanságok és az ezekkel kapcsolatban levő minden hátrányok, a belföldi közvetitő kereskedők visszaélései, melyekért a termelőket természetesen felelősség nem érheti, haszon rájok azokból nem háramlik, de igenis az a hátrány, hogy oly tapasztalatok után a külföld csakis akkor veti ránk szemét, ha szükségletét más piaczokról nem födözheti. E bizalmatlanság elenyésztésén mind a vasuttársulatok, mind az egyes szállitók önnönérdekökben tartoznak közremüködni.

(**Beküldetett.**) Fogorvos dr. med. Vidéky Ferencz, rendel naponta délelőtti 9—12-ig délután 3—5 óráig. Lakása Nádor-szálloda I. emelet. Mindennemü fogorvosi mütételek, valamint müfogak készitése, — a tudomány mai előrehaladt álláspontja szerint, vitetnek végbe. (6)

Az aradi kereskedelmi és iparbank elad saját hitel-igervényeket a julius 1-sei huzáshoz, melynek főnyereménye 200,000 frt. Megvesz és elad mindennemü állam-, ipar- és sorsjegykötvényeket, arany- és ezüstpénzeket. — Mindennemü állam- és magán-sorsjegyek kölcsönös megállapodás szerinti részletfizetésre, a legelőnyösebb feltételek mellett adatnak el.

A Lloydjegyzetek változatlanok.

Távirati tudósitás

a bécsi börzéről 1870. junius 15-én.

5% Metalliques	60.10	Hitelintézet....	253.20
Nemzeti kölcsön.	69.—	Váltó Londonra	121.85
1860. évi kölcsön	96.90	Ezüst.....	118.25
Bankrészvény.	718	Arany.....	5.74

A szerkesztésért felelős **Bettelheim Vilmos.**

HIRDETÉSEK.

Egy pár szalmarázó tengely a legujabb

Shuttlevorth-féle cséplőgépektől, malomkő emelők és borsajtók készen kaphatók. Mindennemü gépek, kazánok, és szivattyuk javittatnak, és ujak készittetnek.

Maurer Andrásnál

546—3—3 uri-utcza 32-ik szám.

Uj-aradi takarékpénztár.

A folyó évi **julius 17-én** délelőtt 10 órakor, a magy. kir. miniszterium kibocsájtványa alapján szükségessé vált alapszabályok módositása tárgyában a takarékpénztár saját helyiségében tartandó

rendkivüli közgyülésre

a t. részvényes urak ezennel tisztelettel meghivatnak.

Azon részvényes urak, kik szavazatjogukkal élni óhajtanak, felkéretnek, miszerint ideiglenes igazolványaikat legkésőbb f. évi **julius 12-ig** a takarékpénztár hivatalos helyiségében, vétbizonyitvány mellett letéteményezzék, illetőleg azok átiratását eszközöltessék.

Uj-Arad, 1870. jun. 15.

612—1—3 **Az igazgató választmány.**

Hirdetmény.

Folyó évi julius havától kezdve a Tisza vaspálya kiadó hivatalainál az utipodgyás, gyors küldemény és fuvarért fizetett dijtöbbletek vagy is felülfizetésekről a közönség azon állomáson a hol a tulfizetés történt, ezen többleteket kimutató külön falragaszokban fog értesittetni, — a felülfizetett dij megtéritése pedig közvetlenül a fentebbi hivatalok által eszközöltetni.

Kelt Pesten 1870. évi junius hóban.

606—2—2 **A tiszavidéki vasut igazgatósága.**

Tiszavidéki vasut.

Tüzveszélyes tárgyak szállitása.

A tüzveszélyes árúk ugymint: lőpor, robbanó készitmények, gyutacsok, gyufák, folyékony ásványsavak, villany és más könnyen gyuló vagy felrobbanó tárgyak, készitmények és folyadékok nem egész kocsirakmányokbani felvétele a Tisza vasuti összes állomásokon **minden hétfőn** az általános érvényes szabályok szerint eszközöltetik.

Az ilynemü tárgyak egész kocsirakmányokban való feladása azonban ha bár több feladó által és több czimzett, de egy és ugyan azon rendeltetési állomás részére — a hét bár melyik napján történhetik.

Pesten 1870. évi junius hó 7-én.

607—2—3 **Az igazgatóság.**

Földhaszonbéri hirdetmény.

Arad megyében fekvő **sikulai és ternova-kurtakéri** uradalmakhoz tartozó következő puszták, lak- és gazdasági épületekkel, szeszgyár és gőzmalommal 1870. évi **október 1-től hat**, vagy legfeljebb **nyolcz** évre haszonbérbe adatnak; és pedig 500 holdas részlettől félre tetszés szerinti területig. Vállalkozók az uradalmi fundus instructusból megfelelő mennyiséget készpénz fizetés mellett kaphatnak. A föltételek iránt felvilágositással szolgál az uradalmi igazgatóság Boros-Jenőben.

A haszonbérbe adandó részek:

I. A ternova-kurtakéri uradalomban:

1. Szantus puszta mintegy 1800 **hold.**
2. Ökrös, Dumbráva, Suptója } mintegy 2400 **hold.**

II. A sikulai uradalomban:

1. Pipáj, mintegy . . . . 2600 **hold.**
2. Sikulai puszta, mintegy . 2000 „
3. Józsefmajor-rész mintegy 1500 „
4. Szeszgyár és gőzmalom istállókkal Atzélházán.

Bérleni vállalkozók felkéretnek **ajánlataikat** f. évi **julius hó 10-ig** alólirt jószágigazgatósághoz beküldeni. Az ajánlatban világosan kiteendő:

1. A bérleni szándékolt pusztarész **neve.**
2. A bérleni szándékolt **holdmennyiség.**
3. Az **ár**, mely vagy holdankint, vagy általában ajánltatik.

Az uradalom által személyesen nem ismert vállalkozók, ha ajánlataikat figyelembe vétetni akarják, biztositékul minden általuk bérleni szándékolt egy-egy **hold** után 5 forint **bánompénznek** pénzben vagy értékben leendő letételére kéretnek.

Kelt Boros-Jenőben, 1870. junius 8-án.

594—2—6 **A jószágigazgatóság Boros-Jenőben.**

Első aradi gőzkeményitő-gyár részvénytársaság.

608—1—3

A t. cz. ideiglenes részvényjegy tulajdonos urak ezennel felhivatnak, miszerint f. évi **junius hó 20-tól 30-ig** az ötödik részlet befizetést

15 százalék azaz 30 frtot

minden részvény után a gyári udvarban levő irodában teljesitsék.

Az igazgató tanács.

Van szerencsém tudatni a t. cz. közönséggel, hogy ingatlan vagyonra adandó, törlesztéssel egybekötött kölcsönök kieszközlésére a bécsi általános osztrák földhitelintézet (Boden Kredit Anstalt) által felhatalmazva lévén, az ezen intézetnél kölcsönt venni kivánóknak jutányos szolgálatomat felajánlom.

610—1—3 **Boros Sándor** ügyvéd, Aradon magyar-utcza 2-ik sz.

2230/1870 597—3—3

Hirdetmény.

Szabad királyi Aradváros törvényszéke mint birtokbiróság részéről ezennel mindenki, ki az aradi 177. sztjkben felvett és néhai Gregonovits József hagyatékához tartozó aradi főuti 23. sz. ház hagyatékot képező fele részére netán örökösödési joggal bir, oly megjegyzéssel megidéztetik, miszerint ezen örökösödési jogát jelen hirdetmény közzétételétől számitandó 45 n p alatt annál inkább érvényesitse, minthogy ellenkező esetben az örökség tulajdonjoga Gregonovits férjezett Ritt Aloysia helybeli lakosra fog bekebeleztetni.

Kelt Aradon szabad királyi Aradváros törvényszéke által 1870. évi május hó 24. tartott üléséből.

Biris Gergely, aljegyző.

2275 szhoz / 1870. 602—2—3

Árverési hirdetmény.

Aradmegye törvényszékének mint telekkönyvi hatóságnak 1870. évi majus hó 7-én 2275. sz. a. kelt végzésével Libay Ferencz ügyvéd és végrehajtató felperes részére a végrehajtási árverés Somosan Illie csintyei lakos és végrehajtást szenvedő alperes ellen ennek a csintyei 221. sz tjkben bejegyzett csintyei 147. sz. házára és ahoz tartozó egy negyed külállományára o. é. 157 ft 74½ kr. tőke hátralék és járulékai erejéig elrendeltetvén, első árverési határidőül f. évi **julius hó 19-ik**, második árverés határidőül f. évi **augusztus hó 19-ik** napján 10 órája tüzetett ki, azzal, hogy az árverés Csintye községházánál tartassék meg.

Az árverési feltételek következendők:

1. Kikiáltási ár a becsár vagyis o. é 600 forint.

2. Első árveréskor a kérdéses ingatlan becsáron alól el nem adható, második árveréskor azonban becsáron alól is el fog adatni.

3. Venni szándékozók az árverés megkezdése előtt a becsár után 12 szazalék bánompénzt kötelesek a végrehajtó biró kezeihez letenni.

4. Vevő mindjárt az árverés után a vételár egyharmad részét köteles a végrehajtó biró kezeihez lefizetni a bánompénz betudásával, egy harmad részét az árverés napjától számitandó 3 hó alatt, egy harmad részét ugyan ismét számitva 6 hó alatt köteles Aradmegye telekkönyvi hatóságánál 6 százalék kamattal lefizetni.

5. A birtok átruházási költségek s közvetlen illetékek vevőt terhelik.

6. Vevő mindjárt az árverés után birtokba lép, s ez időül annak hasznai és terhei őtet illetik, a tulajdonjog azonban vevő részére csak is az egész vételár lefizetése után lészen bekebelezhető.

7. Ha vevő az árverési feltételeknek eleget nem tenne, a prts 459. §-ához képest uj árverésnek lészen helye.

Azon jelzálogos hitelezők kik nem a telekkönyvi hatóság székhelyén vagy annak közelében laknak, a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetésök végett a hatóság székhelyén megbizottat rendeljenek és azok nevét s lakását az eladásig jelentsék be, ellenkező esetben hivatalból kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

Egyszersmind azok, kik a fentjelölt ingatlan iránt tulajdoni, vagy más igényt avagy elsőbbségi jogokat érvényesithetni vélnek, igénykeresetüket jelen hirdetmény közzétételének utolsó napjától számitandó 15 nap alatt, habár külön értesitést nem vettek is, nyujtsák be, különben azok a végrehajtás folyamát nem gátolván egyedül a vételár fölöslegére fognak utasittatni.

Kelt az aradmegyei törvszéknek 1870 évi május 7. tartott ülésből.

Aradmegye telekkönyvi hatósága.

2777 szhoz / 1870. 609—1—3

Árverési hirdetmény.

Incseszk Szavu részéről Rossu Todor elleni végrehajtási ügyében 2777/1870. sz. a kelt árverési végzésnél fogva a csicsói községi 150 számu tjkvben még jelenleg is eladó Kováts Gligor nevén felvett 70 frra becsült ház, beltelekből álló ingatlanság, a kikiáltási összegül elfogadott becsár 30%-nak letétele mellett Csicsér községházánál 1870. évi **julius hó 23-ik** napján becsáron vagy azon felül és 1870. évi **augusztus 23-ik** napján becsáron alól is mindenkor d. e. 10 órakor következő feltételek mellett el fog adatni

Legtöbbet igérő köteles a vételár ⅓ dát azonnal a végrehajtó biró kezéhez letenni, ⅔-dát pedig a leütéstől 3 hó mulva Aradmegye törvényszékénél letenni.

Vevő a vételár első részletének lefizetése után a megvett ingatlanságnak azonnal tettleges birtokába lép, annak tulajdonát azonban csak az egész vételár lefizetése után a tkvi átirás által nyeri meg.

A birtok átruházási illetéket egyedül vevő viseli.

Evvel egyszersmind azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen tkvi hatóság székhelyén vagy annak közelében laknak, felhivatnak, hogy a ptvk. rdts. 433. §-ához képest itt helyben megbizottat rendeljenek, s azok nevét az eladásig jelentsék be, egyuttal mindazok, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt érvényesithetni vélnek, felszólittatnak, miként a ptk. rdts. 466. §-sa értelmében igénykereseteiket törvényszabta határidő alatt nyujtsák be.

Kelt Aradmegye tszékének 1870. évi márcz. hó 11-dik napján tartott tkkvi üléséből.

Aradm. tkkvi hatósága.

1098 szhoz / 1870. 600—2—3

Árverési hirdetmény.

Ó-szt.-annai közgyám részéről Popovits György elleni végrehajtási ügyében 1098/1870. sz. a. kelt árverési végzésnél fogva az Ó-Szt.-Anna községi 576 sztjkvben nevezett Popovits György nevén felvett 156 frtra becsült ház beltelekből álló ingatlanság a kikiáltási összegül elfogadott becsár 10 százalékának letétele mellett az Ó-Szt.-Anna községházánál 1870. évi **julius hó 23-ik** napján becsáron vagy azon felül és 1870-ik évi **augusztus hó 23-ik** napján becsáron alól is mindenkor d. e. 10 órakor következő feltételek mellett el fog adatni.

Legtöbbet igérő köteles a vételár fele részét azonnal a végrhjtó biró kezeihez letenni, másik felét 6 százalék kamattal árfelosztás alkalmával Aradmegye törvényszékénél lefizetni.

Vevő a vételár első részletének lefizetése után a megvett ingatlanságnak azonnal tettleges birtokába lép, annak tulajdonát azonban csak az egész vételár lefizetése után, a tkvi átirás által nyeri meg.

A birtok átruházási illetéket egyedül vevő viseli.

Evvel egyszersmind azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen tkvi hatóság székhelyén vagy annak közelében laknak, felhivatnak, hogy a ptvk. rdts. 433. §-hoz képest itt helyben megbizottat rendeljenek, s azok nevét az eladásig jelentsék be, egyuttal mindazok, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt érvényesithetni vélnek, felszólittatnak, miként a ptk. rdts. 466. §-sa értelmében igénykereseteiket törvényszabta határidő alatt nyujtsák be.

Kelt Aradmegye tszékének 1870. évi márcz. hó 11-ik napján tartott tkkvi üléséből.

Aradm. tkkvi hatósága.

127—93*

Nehézség (eskór) és görcsöket alaposan gyógyit **levél utján O. Killisch** orvostudor **Berlin,** Louisenstrasse 45. — Már több száz beteget kigyógyitott.

Minden rendszerü varrógépek

amerikai és **európai** gyártmány, a legkönnyebb és legnehezebb munkára valók, kellékekkel és a nélkül, diszvarrásra, kötők és gombkakra valamint megforditott varrásokra, **kar-gépek**, közönséges és üres varrásokra, a varrandó szövetnek minden irányban mozditásával, **kézi-gépek** kettős tüzéssel, kettős és egyszerü láncvarrással stb. stb. a **legjobb minőségben**, gyorsan szállittatnak.

rendkivül olcsó árakon.

Valódi Wheeler és Wilson-féle varrógépek, jótállás mellett, Aradon **kizárólag csak nálam kaphatók.** Vidékiek egész bizalommal forduljanak hozzám. Biztos részletfizetések elfogadtatnak.

Thót Anna, hajó-utcza, a légszeszintézet mellett Aradon.

368—2—12

2329/1870. 604—1—

Hirdetmény.

Szabad királyi Aradváros tanácsa részéről ezennel közhirré tétetik, miszerint a lakatosok, gombkötők, aranymüvesek, váltó üzérek, szücsök, kerékgyártók, eczetfőzők, fodrászok, piperészek, czukrászok, szürszabók, fazekasok, ácsok, aranyozók, üvegesek, takaréktüzhely-készitők, hajhászok, orvosok, szappanyosok, bádogosok, nyergesek, szijgyártók, fényképészek, reszelő-vágók, gypszfigura metszők, szabók, czipészek, borkereskedők, asztalosok, butorraktárosok, bőrkereskedők, ruhakereskedők, fürdősök, téglaégetők és mérnökökre vonatkozó folyó 1870. évi jövedelmi adókivetési lajstrom a mai napon kezdve, **folyó hó 22-ik** napjáig mindenki általi betekinthetése a netáni észrevételek megtehetése végett a városház kapujára kifüggesztetett.

Aradon, julius hó 14. 1870.

kiadta: **Farkas Menyhért** aljegyző.

Árverési hirdetmény.

Mely által közhirré tétetik, hogy az aradi izr. hitközségnek Corona-tér, 5. sz. alatti templom- s iskolaalapitványi házában létező boltok, pinczék és lakások, **vasárnap, azaz junius 19-én d. e. 9 órakor** tartandó nyilvános árverés utján, az 1870. évi november 1-től egész az 1873. évi október hó végeig számitandó három egymásután következő évre a legtöbbet igérőnek bérbe fognak adatni. Fölszóllittatnak tehát mindazok, kik ez árverésben részt venni szándékoznak, miszerint a fent kitett határidőben a megfelelő bánatpénzzel ellátottan a községi gyülésteremben megjelenni szivesked nek. — Az egyes helyiségek árverelése szóbelileg történik ugy mindazonáltal irásbeli ajánlatok is fogadtatnak el, melyekhez szándékolt helyiség számának megnevezésével az ajánlott bérletösszeg 10 százaléka bánatpénzül melléklendő. Ilynemü ajánlatok közvetlen az árverés kezdetéig, vagyis f. évi **junius hó** d. e. 9 óráig a jegyzői irodában elfogadtatnak s az árverés befejével azonnal fölbontatnak. Később érkező ajánlatok azonban figyelembe nem vétethetnek. — A bérlő kötelezettsége az árverési jegyzőkönyv aláirásával kezdődik, a községi elöljáróság azonban a szerződések megerősitését f. évi **julius hó 4-ig** föntartja magának.

Az árverés egyébb föltételei a hitközség jegyzői irodájában szokott hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1870. junius hó 13.

605—2—3 **Az aradi izr. hitközség elöljárósága.**

Árverési hirdetmény.

Özvegy Hollaky Antalné csődválasztmányának 1870. évi 189. sz. végzése folytán közhirré tétetik, miszerint a csődtömeg tulajdonához tartozó aradi 949. sztjkvben igtatott Luiza-utczai 1. sz. ház és beltelek, mely áll egy száraz bemenetellel ellátott téglából épitett szegletházból, tartalmaz két teljes lakosztályt, 1 előszoba, 2 konyha, két kamara és 7 szobával, ugy száraz fo lyosót és az épület alatt nagy borpincét, és az udvarban egy fából épitett kocsiszi t és faszint. kerekes kutat, 20 négyszeg öl kövezetet és 188 négyszeg öl beltelket, és mely ingatlan 10416 ftra van becsülve, miután az első árverésen a becsár meg nem igértetett és a f. hó 7-én tartott második árveréseni eladás a csődválasztmány által helyben nem hagyatott, 1870. évi **julius hó 9-én** d. u. 3 órakor sz. k. Aradváros telekk. tszékének hivatali helyiségében a már közzétett árverési feltételek szerint becsáron alól is eladandó lesz.

Mire is a venni szándékozók meghivatnak azzal, miszerint az árverési feltételeket alólirt tggondnoknál bár mikor megtekinthetik.

Arad 1870. junius 10-én.

Ördög Endre, tömeggondnok.

511—1—3

Árverési hirdetmény.

Barbatyei Szimeon részéről Moldován Mia ellen lefolytatott végrehajtási ügyében 1436/1870. szám alatt kelt árverési végzésnél fogva a Gyorok községi 27. sztjkvben alperes és neje nevén felvett 200 ftra becsült a 216. sz. ház, beltelek és 779 h. r. szántóföldből álló ingatlanság a kikiáltási összegül elfogadott becsár 10 százaléka letétele mellett Gyorokon a községházánál 1870. évi **julius hó 30-ik** napján becsáron alól is d. e. 10 órakor következő feltételek mellett el fog adatni.

Vevő köteles a vételár felét az árverező biró kezébe leütéskor azonnal, — felét pedig 6 százalék kamattal az árverésre kitüzendő határnapon Aradmegye törvényszékénél lefizetni.

Vevő a vételár első részletének lefizetése után a megvett ingatlanságnak azonnal tettleges birtokába lép, annak tulajdonát azonban csak az egész vételár lefizetése után a tkvi átirás által nyeri meg.

A birtok átruházási illetéket egyedül vevő viseli.

Mindazok, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni, vagy más igényt érvényesithetni vélnek, felszólittatnak, miként a ptk. rdts. 466. §-sa értelmében igénykereseteiket törvényszabta határidő alatt nyujtsák be.

Kelt Aradmegye tszékének mint hatóságnak Aradon 1870. évi márczius 31-én tartott üléséből. 601—

Aradmegye tkvi hatósága.

Laptulajdonos és kiadó Bettelheim Vilmos — Arad, 1870. Nyomtatja Réthy Lipót. (Főtér, a Minoriták zárdájával szemben.)